

GAZDASÁGI LAPOK

5. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. Február 3.

Szuperfoszfát- műtrágyákat

a legolcsóbb napi árakon szállít a

„KLOTILD“ Első Magyar
Vegyipar Részvénytársaság
BUDAPEST, V., Nádor-utca 4. szám.

Szuperfoszfátot, = Stassfurti kainitot, = Stassfurti kálitrágyasót 40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyafélét

azonkívül **részgáliczot** (98–99%) elismert
kifünő minőségben
legolcsóbban szállít a

„**HUNGARIA**“ műtrágya-, kén- és vegyipar-részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

A Szegedi kenderfonógyár Részvénytársaság Szegeden
ajánl legjobb minőségű

manila kévekötfonalat aratógépekhez,
kilogrammonként cca 360 méter hosszban,
melyből a múlt évben is uradalmaknak és aratógépgyárosoknak jelen-
tékeny mennyiségeket szállított.

métermázsánként 125 kor. árban

hármely szükségesleti állomásra bérmentve szállítva.

Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált

gőzeke-sodronykötelet

legjobb angol acélsodronyból, valamint mindennemű gazdasági köteléart.

Tavaszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

es illag védjeggyel

helyesen alkalmazva, mir-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-
den növénynek legjobb és
Marl trágyája. — Kivánatra szak-
laltal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

által a legjutányosabb árak mellett ajánljatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rostálók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

sorvatógépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morsolók, darálók,
örlömlékek, egyetemes aszál-ekék, 2- és 3-yasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

A tavaszi trágyázáshoz az ismert „LÓHERE“ védjeggyel

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.
Minden növényhez alkalmazható.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosítással
készséggel szolgál:

LÁSZLÓ MARCELL

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 22.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a külföldi Thomassalak-utánzatoktól.

HEUCKE A. Hausneindorfi gőzeke-gyáros több mint 20 éven át bevált kitünő rendszerű
uti mozdonyokat, gőzeke-mozdonyokat és teljes gőzeke-készleteket szállít.

További felvilágosítással és ajánlattal készség-
gel szolgál magyarországi vezérképviselate, a:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

➔ Kedvező fizetési feltételek. ➔

KIS HIRDETŐ

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-mások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Kis hirdetések ára: minden egyes szöveg 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszt,

37 éves, nős, szorgalmas, józan a gazdaság minden ágában járatos, 12 éves gyakorlatral s ezzel jó bizonyítványokkal rendelkező állást keres. Állást április 1-én, esetleg előbb is elfogadhatja. Szíves megkéréséseket 1118 szám alatt e lap kiadóhivatala továbbítja.

Betöltendő állások.

Gazdatiszt

április 1-étől egy 1200 holdas, dohányt termelő alföldi gazdaságba, keresztény, nős gazdatisztet, esetleg jó bizonyítványokkal rendelkező földművelésiskolást keresek. Bélyegesen, szorgalmat és hosszabb praxist megkívánok. Fizetés: 800 korona, 54 hektoliter gabona, 3 tohéntartás stb. Vissza nem küldendő bizonyítványmásokkal felszerelt körvények e lapok kiadóhivatalába küldendők 548 szám alatt.

Ezen állás már be van töltve.

A baranyaszőlőternczi uradalomban f. évi március elsőjére betöltendő egy gazdasági irnoki állás.

Előnyben részesül azon gazdasági tanintézet végzett fiatal ember, aki több évi gyakorlatra hivatkozhatik. Bizonyítványok másolatokkal felszerelt pályázat körvények, melyek vissza nem küldetnek, Uradalmi Főnökönkhez címzve Baranyaszőlőternczi gazdaságba küldendők.

Gépész

kerestetik március 1-i belépésre. Kötelesség az összes gazdasági gépek és 5 garnitúra cséplőgépnek javítása és jókarban tartása, a telefon és villanyos-csőngő kezeléséhez és javításához is értenie kell. Évi fizetése 1400 korona készpénz, 360 liter tej, 6 óri hátsó téli, szőlőmunkák, megterhelő szolgálat esetén a második évben minden métermáza szemes termény után 1 fillér %,-ot kap (1906. évben 30.000 g volt). Csakis oly gépnek pályázzanak, akik hasonló minőségben, nagy uradalomban alkalmazva voltak s jó bizonyítványokkal rendelkeznek. Polymodványok bizonyítványmásokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, mélt. gróf Stubenberg József ur. uradalmi szaktartó hivatalához Székelyhid (Biharm.) küldendők.

Gazdatiszt,

aki nagyobb gazdaság kezelésére képes s nagyobb gazdaságokban működött, dohánygyár-meléshez ért, nyugtisztn a gazdaság minden ágában járatos, azonnali vagy április 1-én való belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyítványmásokkal s a fizetési igények megjelölésével Lichtscheim Sámuel nagybirtóhoz Miskolc, Széchenyi utca 62. szám intézendők.

Gazdasági

segédtsit kerestetik azonnali belépésre Ó méltassága Königs-warter Melanie báróné uradalmába. Pályázatának keresztény vallású, nagykorú tanintézetet jó sikerrel végzett gazdaságot ki kell egy a külső, mint az irnoki munkában jártassággal bírnak. Évi fizetés 800 korona és mosás-nom kívül teljes ellátás. Pályázatok bizonyítványmásokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, Bultzár János ur. tisztartóhoz Gyayut, Biharmegye intézendők.

Vinczellér

kerestetik a báró Springer uradalom csejtei gazdaságába, április 1-én való belépésre. Pályázótól megkívánatik a szőlő és pincze feletti kezelése, a téli nyírviföldtlen bírása, hosszabb gyakorlat és jó bizonyítványok. Igényeik megjelölésével küldjék pályázatukat Kraft Béla intéző címzére Csejte, Nyitra.

Gazdasági irnok

és felolvasói állás betöltendő február 1-én, 22-24 éves gazdasági tanintézetet végzett ifjúnak. Évi fizetés 400 kor. és teljes ellátás. Bizonyítványmások, melyek vissza nem küldetnek, N. Sváb Imre ur. Gátér, Pestmegye címzendők.

Éppen most jelent meg!

A borju természetes és mesterséges táplálása, mag

valamint felnevelése az egy éves korig, tekintettel a gümőkór elleni védekezésre. Írta: Balogh Sándor.

Ára: 5 korona. Megrendelhető a szerzőnél: Kassa, Gazdasági akadémia.

Elpnszthatatlan minőségű

juva-, len- és kender-

zsákok,

legújabb magyar lenből készült vízhatlan vitorlavászon és juta kaza-, gép- és szakértakáró

ponyvák

bármily nagyságban, gyári áron,

kölcsönzések

minden célra,

kölcsönponyvák

vasúti kocsi-, szék-, behordási, postai- és repülőgép- és asztalkészítéshez legérsekebb kölcsönidő ellenében, kölcsön és vételre. Vízmentes esőköpenyek

HUNGARIA

késztes sodított faveszes kézi kevekötelek

130, 140 és 150 cm. hosszban. Minden anyag töltésére alkalmas

egyszer használt zsákok vétele és eladása

NAGEL ADOLF

zsák és ponyva nagyraktár és kölcsön intézetben

BUDAPEST,

V., Arany János u. 10.

Sürgönycim: Nagela.

Vidéki telefon: 35-92.

Bakótesi táblák

a Gazdasági Lapok és az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok 1906. évi március 25-26. számát tartalmazó kétdarabos kiadás megrendelhető a kiadóhivatalunkban.

PIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyérshöz, valamint kaszárt és géppel csépet lenszalmátésztes szerinti mennyiségben és alad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Répa-mag

óvári, eberndorfi, eckendorfi javított óriás

Duppauzi zab
Dollár zab

Székelv tengeri
Karos és törpe

babok
Gyorsfejlődési

Magyar bikák

Poland-china kan malaczk

Pekingi gácsérok
Orpington kakasok

fehérék és feketék
Pekingi kacsa-, mandagel lud-, Orpington-tojásokra

előjegyzék elfogad

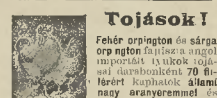
Teleki Arvéd gróf

drassói urad. intézősége, u. p.

Koncz.

Pannónia szálloda

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 7. sz.

Tojások! Fehér orpington és sárga orpington fajtájú angol impériós tyúkok teljes árszámban 70 fillérről kaphatók. Államt nagy aranyemelés és számos 10 és 12 tojást adó csodaszabón. Rother Oszkár főkapitányai Nagybecskerekben, Hódmezővárosban, Bács, Székelyudvarhely és Csurgó megyékben. Előjegyzések már most elfogadhatók. Özi kádilány, zavaros és emódi hűtők, polkingi kacsa, fehér és sárga orpingtonok előjegyzhetők. Küldetés: Arad, Eger, Debrecen, Solnok, Nagybecskerek, Nagyvár, Szécs, Szendrő, Szabolcs, Pozsony, Páncsov, Tomesvár, Veszprém, Zala.

Eladó utolsó évi terméshöz, míg a készlet tart, bükköny mag 10 koronáért, baltacsim-mag 24 koronáért métermázánként, verő zsákjában tizen vasutálomra szállítva. Cím: Heng. Mór Fornál-puszta, u. p. Tolna-Tamási.

Előjegyzhetők február-áprilisi szállításra: dukai Takács Ferenc gazdaságban Duka, Vasmegye.

Takarékos gazdáknak ajánljuk a legjobb edzett acézből készült szeccskavagókeseinket

bármely gyártmányú szeccskavagóhoz kilogrammonként a kor. 3.60. Rendelésnél olegendő egy papírminta bekioldása s lyukak pontos megjelölésével.

Szabó és Steiner gépgyári raktára Budapest, V., Lipót-körút 18b.

Takarmanynak tavaszi borsó és bükkönyöt csak eladó. Schreiber Lipót Szarvas.

Mindenemű

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legújabb minőségben a Fischer-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nador-utca 31-33. szereshetők be. A Fischer-féle zsák impregnált vízhatlan tiszta lenből készült vitorlavászon ponyvák nagy területek ellátásának 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szőlő kiszaladás. Ponyvakölcsönző intézet. Árjegyzék, minták kívánára ingyen, bérmentve küldetnek.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk meszt gazdaságunkba
baljos arányok.

ELŐZETÉSI FELTÉTELEK:	
Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előzetes és hirdetési pécsek a kiadóhivatalhoz küldendők.

HIRDETÉSEKET
a lap kiadóhivatala veszi fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek januárban fogad-
tatnak el.

☛ **Telefon: 623.** ☛

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y. — — — — —	75
Tárca. A kuruz-kor közigazgatása. — Romhány Desz. — — — — —	76
A mi bajaink és más hasonlók. — Glasz Gyula. — — — — —	76
Szerzői megjegyzések az új eselődörvény készítésének elő- cseljén. — Fehér Zoltán. — — — — —	77
Mely államfajta a legjovendelmesebbek. — — — — —	77
Könyvismertetés. — — — — —	79
Forradalmi gazdasági viszonyok és gazdasági rendszerei. — „Az Erdő”. — Erdőgazd. naplár. 1907. —	79
Kérdések és feleletek. — — — — —	80
Kérdések: Mit tegyünk leginkább tojásvesztés ellen? W. J. — Gyapjú beszáradása. A. F. — Gyümölcster- més megsemmisítésének okai. A. L. — Harmadik osztá- lyú kereseti adó számítá- és koraági virilisek atá- jába? L.	
Feleletek: Lentermelés és értékesítés. Legány Útan. — Fehér huro termelés megőrzés czéljából. Dole- zások Rébert. — Trégnakhorádta hóban. Columella. — Tőzeges rét javítása. Columella.	
Hírek. — — — — —	81
Apré számközlmények. — — — — —	82

SZEMLE.

(Havas és hosszú tél. — Kőszén-krisis. — A kemény-, puha- és tűzifa árak gyors emelkedése. — Az érdészet jövője. — Mi lesz a határidő üzletekkel? — Az állattenyésztés jövője és az új parlamenti választások. — A letört socializmus Németországban.)

A ki szereli télen a sok havat, annak most orome telhetik benne. Ez a hét újra meghozta a sok havat. Az ország nagy részében már nem is volt hó, és a mintegy 10 napig tartó kemény 12—13 R fokos hidegben volt mit szenvedni a vetéseknek. A rozsk és a magyar búzakra nézve ilyen hideg még nem imponáló; de minthogy sokan karolltak fel a kevesebb télálló buzaajták termelését, nagy kérdés, hogy azok tavasszal nem lesznek-e tulságosan megritkulva? Még inkább áll az Csehország, Németország, Franciaország és Angolországra nézve, a hol őly hidegek uralkodtak, s csak abban nem vagyunk tájékozva, hogy ott is elmont-e a hó úgy mint nálunk, avagy takaró fedte-e a taljákat? Anyit emlit a Ruhland-féle Landwirtschafliche Markt-Zeitung, hogy a német tőzsdéken a vetésekről érkező kedvezőlen hírek miatt az árak szilárdulnak, a Journal d'agriculture pratique pedig arról tudósít, hogy január 23-án Párisban is 10 fok Reaumur volt zérus alatt. Valószínű, hogy nem volt hótakaró ott sem a vetéséken és így nem valószínűtlen az, hogy a kemény

hideg megtehette a magáét. Hogy azonban mennyi a kár, azt csak tavasszal fogjuk megtudni. Nálunk, mint már említettük is múlt alkalommal, az első hó gyönyörűen ment el, mert a föld mind beszíhatta. A föld tehát el van látva téli nedvességgel, a mi főleg a takarmánytermés szempontjából kedvező lünet, de a második hórl már nem ily kedvező a véleményünk. A föld keményre van fagyva és ha tavasszal gyors olvadás álland be, akkor megdagadnak a patakok és folyók és a gátak orós próbára lesznek téve. A mennyire lehet, jó lesz azokat szemmel tartani. A gyors kitavasodás reménye is mindinkább halványul, mert az előjelekből ítélve, a tél egyhámar nem fog elmúlni.

Az újabb hazavások ismét szaporítani fogják a közlekedési akadályokat. A vasuti üzem részleges beszüntetése is erről tanusodik. Csak a szén, fa és délnyi szerek szállítása folyik akadálytalanul. A szén-mizériák nemcsak a főváros tüzelő ellátását teszik kritikusá. A vidék gazdasági ipara, a mely szén-tüzelésre támaszkodik, szintén szenved. A felvidéken mint vis major jelentkezett a szénhiány és nem egy szeszgyár kénytelen volt üzemet beszüntetni. Olyan körülmények között nem osoda, ha a vidéken a faszükség is beállott. Debreczen városában nincs elég fa, mert nem kapnak embert a szekerre rakásra, és haza fuvarozásra. Ez ma még csak lokális ok, — de annyit meg kell említenünk, hogy a fatermékek ára az elmúlt pár év alatt rohamosan emelkedett. A keményfával s nevezetesen a tölgyfával úgy vagyunk, hogy műasztalosaink már nem képesek első rendű anyagot beszerezni, — a melyért al Budapest tőmör köbméterenkint 200 koronát is megadnának. Exportáltak tölgyfaínkat és tölgyfakereskedőink sokszoros milliómosok lettek, de már nincs tölgyfa. A műasztalosok most a bükkfához és az akácziához nyulnak és ime előkeresztett a tölgyfa-korszak helyébe az akácziák korszaka. A rendszeresen kezelt akácziárdok nagy kínosodás válhatnak. A puha építőfa ára 10 év alatt 80 százalékkal emelkedett. A gazdák bátran csinálhatnak meglevő épületeikről új becslést értékelemelésel, mert a fa, a vasanyag, az építő napszám rohamosan emelkedtek, — és oly épület, a mely ezelőtt 10 évvel 4—5000 frtba került, most csak 7—8000 frtért állítható elő. De a tűzifa ára is nevezetesen emelkedett és az erdőtulajdonosok abba a kellemes helyzetbe jöhetnek, hogy erdők értéke egy deccennium alatt megduplázódhatik. Van is most nagy

kereslet erdők után, föltéve hogy közlekedésileg nincsenek hozzáférhetlen helyeken.

Minden emelkedik, a mi a gazdának kell s csakis a mit a gazda elad az olcsó. A buza nem is mozdul. Olvassuk egy napi lap börze tudósításait, a melyben az áll, hogy a mult évben termelt buza még nagyrészt a termelők kezén lévén, az árak nem emelkedhettek. Néha bolondul ósztintek az emberek. Lenne csak a kereskedelem kezén, akkor máskép alakulnának a határidő árak. Így azonban csak le vele! Biztunk benne, hogy az igazságügy-miniszter programjába felvett tőzsdé rendszabályozás tetset fog ölteni. De most agó-dunk, hogy Polónyi távozásával ez újra el fog halasztatni. Aggodalmunkat megerősíti az, hogy midőn egy igazságügyminiszter jelöltől a napi lapok megemlékeztek, egy lap leplezetlenül kimondotta, hogy az illetőnek ma azért van legtöbb kilitása, mert a határidő-üzletre vonatkozó Polónyi-féle programot nem teszi magáévá. Ezért mondtuk mi nem egyszer, hogy a mi országgyűlésünk megbizhatlan és valóságos csodának kell történni, hogy ha a határidő-üzletet nálunk el-törleddik.

A gazdák egyedüli reménye az állattenyésztésben van. Eddig még nem sokan elveztek a magas husarak hasznát, mert a legtöbb gazda csak most fogott az állattenyésztéshez. A gazdák istállói tömve vannak marhával. Csakis pár hó mulva fogják most hozott áldozataiknak hasznát látni. De ha most kiegyeznek Szerbiával és annak szabd behozatalt engednek, vagy ugyanezt teszik Romániával, akkor óriási veszteségek szakadhatnak a gazdákra. Minden attól függ, hogy az új választási törvény alapján milyen lesz az osztrák parlament összetétele. A most szément parlament agrárius volt és szerb, román határnyitások szóba sem jöhettek.

Ha az új választási törvény nem fogja el-seperni az agráriusokat, akkor mi is nyugodtak lehetünk. Sajnos, hogy ebben kell bizakodnunk és nem a magyar törvényhozá-sban, a mely gazdasági kérdések iránt úgy látszik érzéketlen. Hiszen a legemisebb gazdasági kérdések is hidegen hagyják. Néha egy-egy fellobbanás, mint a Polónyi-féle program előterjesztésekor, s aztán megint csak jön az apathia.

A német új parlamenti választásoknak örvendhetünk. A polgárok legyűrték a szocialistákat, s minthogy a nálunk felburján-zott szocialista mozgalom gyökerei Német-

Gazdasági, főzelek- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. sz.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

országban vannak, ennek nem maradtak el vizsgálata. Annnyit ezen eredmény mindenestre megér, hogy a polgárság nem nyugszik bele egykedvűen abba, hogy az állami alakulás a szocializmus boldog collectivista álmai szerint fejlődjék tovább.

A mi bajaink és más hasonló.

Írta: *Glaser Gyula.*

Egy hónaposom rossz kedvében, a vagy mivelhogy más mulatsága nem akadt, megszurta vasvélájával a Bimbót és a Bárányt. Bimbó a csésé, néhány csopp vérel került ki a bajból, de Bárány a hajszos, rosszabbul járt szegény. Mit csifrázom, elég az hozzá, hogy a czimeres szarom, hójos farku jó húzos Bárányt le kellett ütötenem a halalos taglóval, mivelhogy különben önszántából szenderült volna ki ez árnyékvilágból. Az állatorvos és mérsáros megállapították a halali okozó szűrt, azonkívül meg napszámok is erősítettek, hogy ok látták, a mint a jó madár vérsere defkáté az okókat. Mit tevő legyek, hát bizony kidobtam én a gézenguzt s 14 korona bért visszafogtam, lemondva a törvénybiztosította egyéb kártérítési jogomról. Igen ám! De Murugyva András ismerte a törvénykezes utját! Boperelt. És mint a vizolyos új kellett megfizetnem a 14 koronát, mert a törvény (?) nem engedte visszafogani a bért, hanem a rendes polgári per utjára utasított. A paragrafus ugyan másképp szól, de megbízottam meghajolt az ítélő szavai előtt, elkerülti önhojtávan a sok húzavonattól. Azonkívül meg a tanuk is okoltak volna a példából, hogy a szegény ember igaz — külön igazság. S a mint egy kis ropedés folytán idővel sziklák válnak le a hegy testéről, úgy távolodnak el a józan eséléd is az ily példamutatás következtében az ész és szív parancsolatától. A jó esélédből válik a rossz munkás, az elbizakodott, az önhitt.

Nem tudom ugyan, hogy az új eséledtörvény tulajdon humanitással nem szolgáltatja-e majd ki még jobban a gazdát a cséséd önkényének, biztos azonban, hogy nem fogják oltalmazni a gazdalkodót, nem lesznek képesek urai maradni vagyonunknak. Hiszen meg a régebbi módé ismét a leg többnyire visszaél a törvény hiányosságaival, hat még hogyha ily paragrafus lesz, a melyvel ő a gazdát sarokba szoríthatja. Teszem fel, ha ma a cséséd helyt nem áll, melyik gazda fogja szuronnyal kényszeríthetni őt arra, hogy bére fejében tisztességesen is végezze el teendőit. Ha a cséséd munkába

is áll, a gazda meg nem fogja köszönni működését, s jaj annak a venhes állatnak, mely az ilyen onber keze alá kerül. Nos hát, mindezekkel csak azt akarom bizonyítani, hogy a mostani eséledtörvény nem hártotta el az ilyféle bajokat. Mert én úgy tartom, hogy a mennyeiben a cséséd *rosszakaratulag* okoz kárt, s a veszteséget megértieni nem tudja, úgy elítélendő lenne kisebb-nagyobb szabadságvesztésre. Ugyisintén a helyt nem álló eséléd, ha önkényl nem meggy szepszerével gazdájához, szabadságvesztésre volna büntetendő. Erre sokan fogják mondani a zöld asztal mellől: »Ne oly hamar a testtel! Az ilyen rendszabályok elkeresik a népet, s a nagy vándorlás még jobban neki ered.«

Eltekintve attól, hogy a kivándorlás folytán valóságos pénzübeli kárum van nekünk gazdáknak, azt hiszem nincsen olyan jó érzés ember, ki ne sajnálná a tüzhelyétől megvaló föld-föld. Tehát nem lehet az a célunk, hogy rab-szolgatörvényekkel elidegenítsük a kis emberke öseik földéről. És annyit mondhatok tapasztalatból, részemről a a meggyőződésem van, hogy a mikor a gazdának van igazs, s a törvény sújtja az igaztalant, a józan gondolkodású cséséd mindenkor megnyugvással fogadja társa elítélését. Mert az igazságvétel kielégítése megnyugvat szül, míg az igazságtalanság nyugtalanságot okoz. S mondhatom, hogy az igazság senkit nem kerget ki hazájából. Nem itt, sem pedig a munkahiányban ne keressük a kivándorlás okait. Ha már a meggazdagodás vágya hajtja ki a munkást, az új hazába, tudatában annak, hogy ott keservebbé a munka, a keresetet jól meg kell érdemelnie, de végre is sikárel jár. A mikor egy atyai 2 év elmulatva 1000 koronával tér haza, mint a futótűz lángba borítja híre az egész falut és vidéket. 1000 kor. sok pénz, ennyit otthon cétében sem takaríthat meg, s ha idehaza mézesmazzaggal is megkötözik, az 1000 korona nem hagy nyugtot felzigatott képzelatének. És sem törvény, sem 30-40 filléres béremelés nem elegendők a kivándorlást megatolni.

Sokan mondják, majd az ipar segít a bajon. Meglehet — sőt valószínű. Ezért ma az iparpártolás hangos riadoja zug végig az országban. Emelkedni fognak tehát a gyárkérmények, a kivándorlás is folyik majd az átmeneti időben, szőködésnek majd a mezei emberek a 14 óras munkától a 10 óras gyári munkához, ekkor tehát kelleni fognak az oly törvények, melyeknek rendelkezései segítsenek a bajon. Ha

már kevés lesz a cséséd, legalább biztosak legyünk a kivéssel is. Mert a munkabérek még magasabba fognak hágni és ha a mostoha viszonyokban nem lesz támasza a gazdának, az átmeneti időben soknak roppan majd meg a gerince. Azután pedig majd: Qui vivra verra!

Ajánlanám most a gazdasági oktatás reformjának idején, hogy az illetékes körök készítessenek statisztikát az állás nélküli kisépített és gyakorlati gazdatisztrókról. Azt hiszem, kiderülne, miszerint sok az eszékimé, mert a főkékat parcellázzák és bére adják... A parcellázott föld pedig el nem bírja a könyvszaggat, a bérli pedig — mondjuk meg őszintén, tisztelget azonban a kivételeseknek, — húzódoznak a tudományos eszékimóttól. Anny nagyok és középbirtok pedig nincsen, mely az 5 akadémia évi produktumát felvenni képes lenne. De hát minek is az a sok akadémia, most még, mikor az intenzív gazdalkodástól meglehetősen távol állunk. Ne neveljünk tudva protészusokat és rosszul fizetett tisztí osztályt, mert erre nincs és nem is lesz szükség. — Hiszen tudvalevő, miszerint az akadémiából kikérült gazdász sokkalta nehezebben jut állásához, mint a földműves iskolát végzett növendék. És miért? Mert a középbirtokos, nagybirtokos tudja, miszerint a 10 éves városi élethez és kényelenhez sokat fiatal ember nem bírja annyira még legjobb akarat mellett sem a 15-16 óras szakadatlan munkát. Hajnali felkelés sárban, csóban, mikor az iskolából 10 éven ke, bezúlyt lehezen eseten reggeli 7-kor kelt bizony nehezeb megy. Hát még azután hozzá-szokni a faragatlan csésédhez, ismeri eljárásá, követelni a követelendőt és elnézni az elnézendőt, — ehhez egy élet kell! A gazdaság, mely segítséget akar az első peroztól kezdve, nehezen bírja bevárni az időt, míg az ily nevelésű fiatal ember a rendes kerékvágáshoz közeledik. — És azért is az akadémikus legnagyobbbrest nélkülözhető, mert az olyan állást, hol akadémiai előképzettség okvetlenül kell, igen kevés van még nálunk.

Ellenkezőleg áll a földművesiskolával. Ez ugyszólván sohasem válik meg a földtől, hiszen gyermekkorától kiképzésig mindig szegélátában áll. Mint kis iskolás fiú otthon vesz részt tehetségéhez képest a munkában, s a szakiskolában is gyakorlatilag működhetik szakmájában. Így tehát ő a 10 esztendő alatti folyton gyakorol, míg az akadémikus csak 1 évig lát pusztait maga előtt — kocsirol — lóhátról. És meg is látszik azután a különbség.

TÁRCZA.

A kurucz-kor közzgazdasága.

Írta: *Rombay Dező.*

I.

A napjainkban folyó harcban, a melynek az Ausztriától való gazdasági különválás a czélya, még mindig akadnak elegend politikusaink, sőt közzgazdasági szakembereink között is, a kik hazánkra nézve károsnak tartják, sőt kivihtetetlennek vélik a teljes gazdasági különválást. Sőt többen még tovább mennek s egyesenes kimondják, hogy Magyarország közzgazdasági katasztrófáját vonná maga után, ha most, mikor iparunk még fejletlen s mezőgazdaságunk idegen piacra szorul, megvalósulna az önálló vámterület.

Ha a multat tekintjük, számos példát találunk, a melyek ezeket a jöslatokat és állításokat megdöntik s épp az ellenkezőt igazolják, hogy t. i. egy-egy ország közzgazdasági élete csakis akkor virul, a mikor más országtól füg-

getlenül, egyedül saját erejére utalva, gyámokodás nélkül haladt előre az ipar, a kereskedelem terén. Fejlett ipar, fejlett kereskedelem a mezőgazdasági termények nagyobb fogyasztását, áremelkedését vonja maga után, a mi természetes is, mert a jól kereső nép jobban is él, többet is fogyaszt.

A mig Németalföld Spanyolország uralmát nyögte, közzgazdasága minden téren meg volt kötve, mivel épp úgy függött Spanyolországtól, a mint mi Ausztriától.

De a mint önálló, független lett, ipara, kereskedelme azonnal virágzásnak indult s nem remélt gazdagság lett gyümölese az ország gazdasági önállóságának.

De ne menjünk oly messzire példa után. Itt van magának Magyarországnak példája, a mely szintén ráczafól a közös vámterület pártolára.

Nézvük hazánk közzgazdaságát a kurucz-korban, II. Rákóczi Ferenc szabadságharchoz alatti, a mikor Magyarországot Ausztia hat esztendeig elvesztette teljesen egy iparára, mint kereskedelmére nézve, mivel — a nagy-

szombati s közzégi semlegeseznek nyilvánított piacok kivételével — egyetlen darab árut sem szállított 1704—1709-ig.

S vajjon talán hazánk közzgazdasága esodott mondot, mert fölszabadult Ausztia évszázados gyámokodása alól?

Korántsem. Ellenkezőleg, híhetetlen gyorsasággal létesült ipartelepek, a hol számos munkáskez dolgozott a magyar közzség szükségletének kielégítésén.

Míntha egy napról a másikra — akár a tündérmesében olvassuk — a semmiből nőtt volna nagyra a magyar ipar, a magyar kereskedelem. Mert Ausztriának velünk szemben követett lenyűgöző s kizsákmányoló közzgazdasági politikája a magyar közzgazdasági életet teljesen megbénította. Nem voltak iparosaink, nem voltak kereskedőink, csak alig számbavehetően, míg azután a kurucz szabadságharchoz s ezzel Ausztriától való izoláltságunk egyszerre megteremtették az önálló magyar ipart s kereskedelmet, a mint majd alább látni fogjuk.

De lassuk előbb azokat a tényezőket, azo-

Szivattyuk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás
Bécs, II., Handelsquai No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

A földmivességek rövid idő alatt belesí- magát a gazdaságba, teoretikus tudása ambíció- vá és kedvvel tölti el. Ő érti, hogy mit akar, mert tapasztalatból tudja, hogy mit akar s példákban látta a teoria sikerét. Persze sok tudásnak nem veheti hasznát, de a gyakorlat- ban így már megtalálja a helyes utat. Tapas- zatából beszélke. Az akadémikus pedig igen kevés gyakorlatlal bír, a teóriát emellegyva részint el nem érti, részint tévesen alkalmazza praxisának első éveiben, — míg aztán — *károkon okulva* ő is megtalálja a helyes utat. »Denn grau ist eine jede Theorie, grün ist nur das Leben.« Több praxis nem ártana az akadémia előtt.

Azok pedig, kik kiszorulnának a gazdasági intézetekből, keressék fel a jövő pályáját: az ipart. Amikor Anglia a múlt század közepén tudatosan tönkretette mezőgazdaságát, a gazdasági késelelem nélkül léptek rá a fej- lődő ipar terére, s az apa postoha sorsát enyhítette a virágzó szomszár ifjú.

Ipari tudással párosult kereskedelmi ismeretekkel, gépa megvalósulnának az ábrándos *szovalkezei hátha, malda és sörgyárak, mü- trágya, cukor, hus feldolgozó, len, kender fel- dolgozó vállalatok!* Hejh! Mekkoraát dobbanna az ősi kuria lelke, ha annyi évigé multán boldognak tudhatná urát.

Es a telekönnyvek »C« lapjai azt susognák a »B« laphoz simulva: »már nem mozog a föld...«

Szerény megjegyzések az új cseléd- törvény készítésének előestéjén.

Írta: Fehér Zoltán.

II.

Az általános dolgokról elég sokat firkantot- lam, most még néhány szót akarnek egy §-ról szólni, mi a cseléd-törvényben mindenesetre bent lesz; s ez a cseléd költözködésének ideje, vagyis a cseléd év kezdete s vége.

A sok között ez is olyan pont, mit — mint fejt mondam — egy kalap alá vonni nem lehet, nem szabad. Nezzük csak, hogy állunk ma? Egyik tájan január 1-én hurozólkodnak, másikon október 1-én, harmadikon nov. 1-én stb. — Most egyik gazdasági egyesület (ha jól tudom, a zalamegyei) azt szeretné, ha április 24-én volna a cselédváltozás, egy másik április 1-ét véli legjobbnak. Talán mindegyik- nek igaza van az ő viszonyai mellett; de ha a törvényhozás kimondaná április 1-én vál-

toznak a cselédek» s máskor nem szabad őket fogadni vagy elküldeni, no akkor alaposan meg lenne nem egy vidék gazdája löve puszka nélkül is, mert cseléd nélkül maradna a leg- nagyobb dologidőben. Mi itt Tolnában min- denesetre ezudarul néznék ki, mert először is, ha későn tavaszodik e dombvidéken, nem egyszer április 1-én még vetjük az árpat, za- bot, zabosbükönnyt, herét, luczernát stb. ta- karmányféleket. Ily szorgos dologidőben hu- rozolni a cselédet ide-oda nem valami kellemes mulatság s a jövő termés mindenesetre sokat szenvedne ezáltal.

Másodszor az cselédekkel kellene esetleg a legfontosabb gazdasági teendőket végeztetni, kik nem ismerik az illető helyi viszonyokat, a gazda szokásait stb. és roppant sok diffe- renzencia merülne fel munkaadó s munkás kö- zött.

Harmadszor míg az itteni Isten adta (már emberia nem csinálta) utakon télen, január elején rendszeren jól el lehet menni, mert vagy kemény, fagyos a talaj, vagy mint most is, hó borítja a földet s vigan csuszik a szán, addig április elején sokszor feneketlen a sár vagy az égés agyagtömeg el akar a kerékekkel együtt jönni s nincs a világnak az a bremsje, mely jobban lenyűgözi a járművet, mint a sárga agyag. Tessék ilyenkor cselédet fuvarozni a 10-ik határból! Köszönöm, de nem kérek belőle.

Negyedszer: a cseléd kitelel, valamit tán szerez is s feb. 1-én felmond s megy valami atyjafiához áprilisban szállásra, szerzeményé- ből él, vállat feles és harmados földet, elmegy aratónak, cséplőnek s így él, míg van miből; aztán talán pár év múlva, ha beteges lesz, ha az öregség bántja, akkor újra előveszi a cseléd- könyvet s beszegődik 1—2 évre. Így rendes cselédünk, állandó, megbízható szolgálk — tisztelet, a fadjalom kevés számú kivételnek — alig lesznek. Most, mikor a tél kellő közep- en — midőn munkát alig kap, kereset nincs ilyenkor szép túlipános hazánkban — kell vándorolni a cselédnek, bizony csak akkor mond fel, ha jobb helyre mehet, vagy rokoni csábítgatják közelükbe, de ha el is megy vagy menesztik, újra cseléd lesz, hogy legyen ke- nyere, hajléka; így beletörődik a cseléd-sorba, lassankint vérté válik a szolgaság s jóra való, megbízható, hűséges embere lesz a gazdájá- nak, ki szinte megbecsüli őt.

Itt népes a vidék, falu majdnem falut ér, nincsenek pusztaságok, ember nélküli kiellen tájék, nem kell félni télen sem az uton való

megfagyástól, eltévedéstől, itt bizton s bátran költözködhet apraja s nagyja, lábasjóságával együtt január 1-én, 2-án, vagy az öregsztendő utolsó napján.

Természetesen ott, hol messze-távol van egyik tanya a másikhoz, hol utalalan utakon eltévedhet a vándor madár is, hol a hófuta- tagokban lelheti élte végét az, ki a zivatáros januári éjszakán utra kell, sőt még nappal sem biztos élete, vagy hol a magas hegyek hólepte csucsain kell át a szegény cselédet napi jáfördélre hurozolni s a farkasok éhes hadától rettegre hajthatja csak gébit a ko- csis; ott már más terminust kell szabni a cselédváltozásra.

Egyöntetűen egész országra nem lehet a cseléd-szolgálatba lépésének idejét kimon- dani. Mondassék ki a törvényben, hogy: »a gazdasági cseléd egy egész évre szegődhet csak be, felmondási ideje 2 hó mindkét rész- ről, de mikor van a felmondás határnapja s mikor ér véget az év, azt az illető törvény- hatóság és gazdasági egyesület felterjesztése alapján rendeltileg a miniszter fogja ki- mondani.

Van még több ilyen passus a régi cseléd- törvényben s lesz az újban is, de gondos körül- tekintéssel a veszélyt el lehet háritani s úgy megkésztetni a művet, hogy képletesen mondva: a kecske is jól lakják, a káposzta is megmaradjon.

Adja Isten, hogy az új cseléd-törvény oly fökéletesen alkotás legyen, melyben még a rossz- akarat se találhasson gáncsolni valót!

Mely almafajták a legjövédelmesebbek.

Ezt a kérdést veti föl Németországban a »Blatter für die deutsche Hausfrauen«-ban báró Solemacher andernacki birtokos. Tavál áll tölünk annak elfogadása, mintha az a mi Németországban jó, reánk nézve is jó lenne, sőt Magyarország egyes vidékei is egymástól ter- mőföld és éghajlat tekintetében nagyon eltér- tők. És mégis elmondunk egyet és másit báró Solemacher czikkéből, mert általános érvényű jó dolgok.

A kereskedelmi gyümölcsstermelésre s egy- általán a növénytermelésre a városi piacok- ellátására nézve oly fajták bírnak jelentősé- gel, a melyek korán érnek, jól növekednek és az időjárás viszontagságai valamint betegsé- gek ellen nem fogékonyak, továbbá azok, melyek minden évben hoznak mérsékeltan bár, de teremnek és nem hoznak némely évben óriás

kat a vezető férfiakat, a kiknek közgazdasági tehetsége lehetővé tette, hogy Magyarország ipara — miként a Phönix madár — hamvai- ból egyszerre új életre kelt.

Az 1703 tavaszán megindult Rákóczi-féle szabadságharcz egy esztendő leforgása alatt már egész Magyarországot a szabadság zás- zalaja alá vonta.

A fejedelmnek hűséget esküdtek már a bányavárosok is s ezekkel együtt báró Hellen- bach Godófréd is, a nemes fémbányák nagy- eszű, nagytehetségű vezetője, a ki messze földön — még kulországokban is — híres volt vegyészeti s technikai tudományáról.

Hellenbach mint hírneves orvos, a ki Felső- magyarország urí körében nagyon ismert volt, a Lipót császár ellen — állítólag a je- zsuiták révén — viaszgyertyák által eköve- tett mérgezési kísérletet, midőn az udvarhoz,

a beteg császár gyógykezelése végett meg- hívták, felledezte s meggyusította.

Lipót azután halálból bárói rangot adomá- nyozott neki. Rákóczi Ferencz — a ki Hellen- bachot még bécsi tartózkodása idejéből is- mertte (feleségét s idősebb fiát sikeresen gyó- gyított) tudományáért és egyéniségéért is nagyra becsülte — a bányák vezetését rá- bízta s »bányagrófe«-lá nevezte ki.

Egyben rábízta az ország pénzügyeinek vezetését, a mi magával vonta a közgaz- daság irányítását is.

Állíthatjuk, hogy Hellenbach Rákóczi Fe- rencznek pénzügyminisztere volt, a kinek vé- leménye döntő lett az ország pénzügyeiben, közgazdasági politikájában is.

Hellenbach első teendője az volt, hogy az ország közgazdasági életének helyes irányba való terelésére egy tanácsot szervezett, a

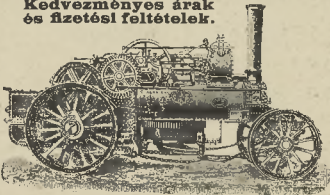
melynek élén Klobusiczky állt, megieelő szak- emberekről körvezeve. Ez az ugynevezett »gazdasági tanács« intézkedett az ország minden közgazdasági dolgában.

Volt ugyan még egy másik »gazdasági ta- nács« is, Otlityk főudvarmester elnöksége alatt, de ez csupán a fejedelem egymillió kétszázzer holdnyi területű birtokairól s az azokon fekvő ipari telepekről intézkedett.

Hellenbach Ausztria előtt elzárta Magyar- országot teljesen. A határszéli harminczado- kon osztrák portekának nem volt szabad be- jönni. Így is maradt az egészen 1707-ig, a mikor az osztrák s magyar tanácsosok közö- sen megegyeztek abban, hogy mindkét részre nézve semleges területül kijelölték Nagy- szombatot és Kőszegét, a hol az osztrák s magyar kereskedők és iparosok áruikat köl- csönösen kicserélhették. (Folytatjuk)

Boroszló Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

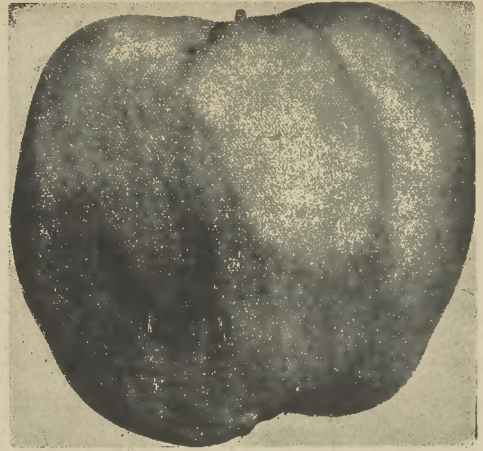

13-ik ábra. Lord Grosvenor Calville korai nyári alma.

Ehhez a kettőhöz sorolja a *Charlamovszky* néven ismert szép nyári almáját, a mely az előbbiekkél egy időben ér, szabályosan és jól terem, de gyümölcse nagyon szép is, mert viasz-sárga alapon sok benne a pirosság.

Ezt a három almáját tartja báró Solemacher a legpraktikusabbnak, mert legjövendelműbb nyári almájátknak, még pedig azért, mert először korán és szabályszerűen teremnek, másodsor virágjuk egykönnyen nem fog el, harmadszor, mert egészséges a lombozatuk és jó a növése.

A mi a késői almákat illeti, Solemacher báró a következő 3-at emeli ki. Boskoopi szép, téli arany parmén és a vörös bellefleur.

14-ik ábra. Lord Suffield korai nyári alma.

terméseket, hogy az azután évekig meddón maradjanak.

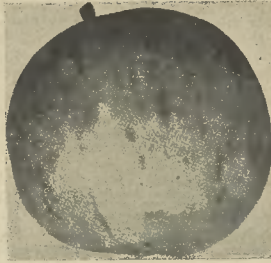
Solemacher báró ilyen fajtanak ismeri a *Lord Grosvenor Calville*-t, a melyet 20 év előtt Angolországból hozatott és a mely azóta Németországban nagyon elterjedt; mindenhonnan csodákat tudnak regélni e fajta gyümölcseiről és oly vidékeken, a hol város és gyári lakosság van nagy számban, ez a korai nyári alma nagyon kapós.

16 évvel ezelőtt ültetett e fajtaból paradicsomon oltott 4 db. piramisfát 2 x 2 és fél méter térségre, sőt hideg, soha nem trágyázott földbe, (csak két ízben kaptak hig trágyalevet) és a 16 év alatt 6—7 és fél métermázsát termelt átlag egy-egy fa, métermázsáját 12—18 koronájával értékesítve augusztus elején. Tehát 180—215 koronát jövedelmezett egy-egy fa 16 esztendő alatt.

A második fajta *Lord Suffield* valamivel hátrább áll az előbbinél.

Egy 6 éves ily törpefa termett:

1901-ben 0-96 kg.-ot, 1902-ben 3-69 kg.-ot, 1903-ban 5-7 kg.-ot, 1904-ben 9-29 kg.-ot.

15-ik ábra. Charlamovszky kora nyári alma.

A boskoopi szép, a gazdag mély talajt kedveli, de csekélyebb minőségű földeken is jól terem, feltéve, hogy nem tulszáraz. Igen jó pótléka az aggkori gyengeségben szenvedő Canada reinetnek. Élőnyei e fának, hogy erős növesű, koronája terebélyes, lombozata egészséges, növényi és állati károk ellenében jól tartja magát, gyümölcse nagy, golyó alakú, rozsdáshéju és napos oldalán piros. Tömegtermelésre nagyon alkalmas. Érés ideje deczembertől áprilisi.

Az angol arany parmén Magyarországon is oly jól viseli magát mint Németországban. Gyümölcse finom. Faja szép piramidális növesű és nagyon termékeny. Érik novemberből januárik.

A vörös Bellefleur igénytelen, a mi a talajt illeti, de a száraz fekvéseket nem kedveli. Faja lassu növesű és nagyon későn hajt és virágzik. Nagyon értékes tehát oly vidékekre, a melyek kései dereknek kitéve vannak. A gyümölcs középnagy, éreskor citromsárga, napos oldalán sötét karmazsin, mosolygó külsővel.

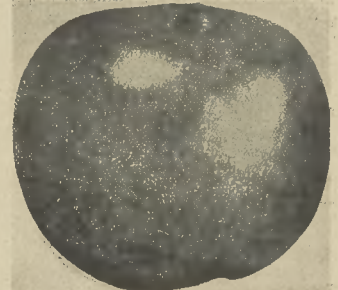
Ezen itt ajánlott fajtákban családmi nem lehet. Mint törpefák is diszlenek, épügy mint magas törzsön.

16-ik ábra. Angol arany parmén téli alma.

17-ik ábra. Boskoopi szép téli alma.

18-ik ábra. Vörös Bellefleur.

Gazdasági olajipar és Terményáru értékesítő vállalat

BUDAPEST, VIII. ker., Ullői-út 16^a szám.

Szállit mindenféle olajokat és kenőanyagokat gazdasági és gyári célokra hamisítatlan minőségben, melyek ára a belértéknek megfelel.

Az olajok a m. kir. országos vegyikísérleti állomásnál lesznek vegyelemzeve. Szállítás franko.

Sürgönyölm: GAZDÁRÚ.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági termények értékesítésére külön osztály.

Árajánlatok postafordultával elintéztetnek.

Nagyon czélszerű magas törzsűeket, félmagas törzsűekkel vagy törzefakkal és boggyóürmölcs-bokrokkal váltakozó sorokba ültetni úgy, hogy a közöket lókappal lehessen művelni. De czélszerű a zárt törzefafültetés is douncin vagy paradicsomalmára olta 3—4 méterre distancirozva.

Az itt közölt 8 ábra szolgáljon kiegészítésére az itt elmondottaknak.

KÖNYVISMERTETÉS.

Torontálmege gazdasági viszonyai és gazdálkodási rendszere. Az OMGE megbízásából a helyszínen gyűjtött adatok alapján írta *Marton Andor.*

Kit ne érdekelne az, hogy miként gazdálkodnak a Bánság zömét alkotó Torontálban, a magyar csernozom (az orosz fekete föld nevé) táján, a hol a föld organikus nitrogénje, foszfora és kálija egyenkint a 2 százalékot is eléri, sőt meghaladja. Mi, többi nem torontáliak, csak annyit tudunk e Kánaánról, hogy ott a búzát még most is egymásután többször termelik maga után, és hogy rendes gazdaság az, a melyben a kukorica-búza kettős forgó dominál, s honnan a szalma még sokszor export czikket képez, mivel a trágyázásra oly sulyt fektet, mint egyebütt nem kell. Éghajlata is delies léven, bizony megéssik az, mint Torókbecsén, a buzartalóba július elején korai kukoriczát ültetnek és az elég jól be is érik, föltéve, hogy a kellő esapadék el nem marad.

Marton Andor, a jeles alföldi gazdánk, ezen munkájából most már látjuk, hogy a torontáliak is kezdenek változtatni gazdálkodási rendszereiken. A gözeke kultura mindinkább tért foglal s már a harmadik gözeke szövetkezet alakulásán fáradozik derék Martonunk. De a tejszövetkezetek is tért foglalnak és ezek megváltoztatják a forgót, minél több területet hódítanak el a szemtermeléstől a takarmánytermesztésre. De a magas állattarak a nagybirtokokat is az állattenyésztés erőteljesebb fekarolására ösztönzik, s mindennek hatása az intenzívebb trágyázás és még nagyobb és kiadóbb termések elérése.

A Torontálban szokásos gabnás és növény-fajták termeléséről is érdekes adatokat hoz fel Marton ki a kopasz búza selectiójára, mint utlóró is működött és pedig nevezetes sikerrel.

A birtokviszonyokat, a népies és uradalmi állattenyésztést, a magtermelést, a vízviszonyokat és főleg a munkaviszonyokat ki-terjedten tárgyalja Marton művében. Sajnos, ez utóbbiakról mondhat legkevesebb jót. De hát ez most általános baj.

Nagyon ajánljuk gazdatársainknak, a kiket az alföld ezen nevezetes részének gazdálkodási viszonyai érdekelnek — és kit ne érdekelne — hogy ezen jól megírt munkát áttanulmányozzák. Néhány mutatványt izeltőlől közölni fogunk.

A munka ára 4 korona és a *Tanulmányok az alföldi gazdálkodási viszonyairól* szövege kiadvány-sorozatnak III-ik kötetét képezi. Beszerzhető a »Patria« irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságnál Budapest, Közelekek vagy könyvkereskedői uton.

»Az Erdő« czimen az Országos Erdészeti Egyesület új erdészeti és vadászati szaklapot indított meg f. evi január hó 1-vel. Az új lap czélja az erdészeti és vadászati ismereteket kisebb erdők birtokosai, a magánerdőbirtok

tok nyitása után arra, hogy az erdészeti és vadászati altszűi és erdőőri személyzet álláshoz jusson és főuraink az eddig sürin alkalmazott külföldi ily személyzet helyett magyar honosokat alkalmazzanak.

Az új lap Török Sándor m. kir. erdőmester, erdőőri szakiskolai igazgató szerkesztésében, Nyemsvárt jelenik meg, Uhrmann Henrik nyomdájában, minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ára 1 evre 4 korona.

Egészség naplár 1907.-re. A dr. *Marton Sándor szerkesztette Egészség naplár* V. évfolyama most hagyta el a sajtót. Eltekintve a csinos kiállításról és olcsó ártól (a könyv ára csak egy korona), a jelen kiadás is rendkívül tanulságos tartalma által tűnik ki. Igaz ember-szeretettől és a jó ügy iránti lelkesedéstől áthatva, kiváló szaktekinetieinknek egész sora támogatta a fő-szerkesztőt eme érdemes munkának megalkotásában. »Hogyan ötvük meg egészségünket, munkaképességünket?« Ez a czime dr. *Marton* kiváló, minden ember számára szinte nélkülözhetetlen tanácsokat tartalmazó czikkének, melyet *Kéty* Károly dr. egyetemi tanár, udvari tanácsos »Előszava« előz meg, a melyben e munkát méltán megillető elismerésben részesíti. A tudóvész kérdését kiválószakfértiak, *Tauszk* Ferencz dr. egyetemi m. tanár, kir. tanácsos és *László* Gyula dr. kitünő és tanulságos czikkei tárgyalják. Minden anya a megszívlelésre méltó tanácsok egész sokaságát találja *Berend* Miklós dr. egyetemi m. tanár és *Grósz* Gyula dr. kórházi főorvos, jeles gyermekorvosok figyelemre méltó cikkeiben. A hölgyközönséget fogják érdekelni elsősorban *Weyner* Emil dr. »Szépség« — egészség és *Szurányi* Miklós dr. »Soványító és hizlalo kurák« czimú dolgozatát. *Hollós* István dr. az alkoholizmus ellen száll sikra elismerésre méltó cikkeiben. A munkás-egészségügy. »Kérdésel *Bród* Miksa dr., a kereskedelmi alkalmazottak egészségügyi viszonyait pedig *Frischmann* Gyula dr. kórházi főorvos dolgozatai fejtegetik sok szakértelemmel. A jeles és tanulságos cikkeiknek egész hosszusorozatát tartalmazza még az *Egészség Naplár* *Ilosvay* Lajos dr. műegyetemi tanár, udvari tanácsos, *Leszner* Dező dr., *Áldor* Lajos dr., *Jurkiny* Emil dr., *Ranschburg* Pál dr., *Fejér* Gyula dr., *Aczél* Károly dr., *Breitenfeld* Ferencz, *Feleki* Sándor dr., *Tóth* Imre dr., *Forbát* Imre

dr., *Waldmann* Fülöp dr., *Némai* József dr. egyetemi m. tanár és más kiváló szakemberek tollából.

E rövid áttekintés is bizonyít a mellett, hogy e munka minden tekintetben hivatása magaslátan áll és olvasó közönségét évről-évre fokozottabb mértékben felvilágosítja s kioktatja. E könyv országos terjesztését *Land-*

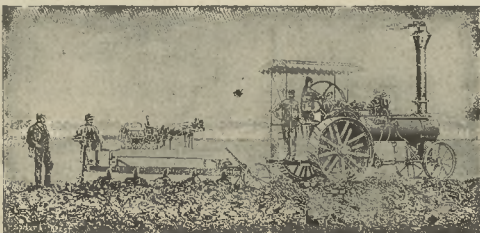

19-ik ábra. Lord Grosvenor 33 éves. Paradicsomra oltott törpe.

kon alkalmazott, főiskolai képzettséggel nem bíró alkalmazottak, altszűtek és erdőőrök körében terjesztetik.

Tért nyit e mellett az említettek kis gazdaságának megfelelő mértékben mezőgazdasági, állattenyésztési, gyümölcsenyésztési, méhészeti és halászati közlelményeknek és különös sulyt helyez az álláskínálat és kereslet rova-

UJI Egységrendszerű gőzszántás UJI
(egy ölet fogó 7 vasutokóval).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Csekonics Endre szombolyai uradalma, **Fejerváry** Géza, cs. kir. kamarás, nagybirtokos, Nagykeszi, Komárommegye. **Deher-uradalom**, Václ, Fehérmegye. **Gróf Vigyázó Sándor** uradalma Pusztá-Mikla, Pestmegye. **Báró Solymossy Jenő** kistorenei uradalma, **Komárommegyei Gazdasági Egyesület**, Komárom, stb. stb.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
R.-T.
Budapest, VI. ker., Váczi-ut 9.

pel Róbert (Wodianer utóda) cég Budapest, vette át. Bolli ára 1 korona és minden könyvkereskedésben kapható.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Mit tegyek tyukjaim tojásvevője ellen?

Néhány tyukom ugylátszik rákapott a tojásvevőre. A minap egyet rájaktaptam, a mint a tojást jökevdvten esemegette. Mit tegyek ez ellen? W. J.

Kérdés. Gyapju beszáradás.

A múlt év június hónap egy pesti bizományszobos eladás végett 72-94 q gyapjút, (a mely gyapju a helybeli vasuti állomáson hivatalosan lett mérlegelve) küldtem; felj. Az illető a gyapjút el is adta, de midőn a számadást beküldte, ezen számadás szerint a gyapjuhól 180 kilo hiányzott a szokásos 2% apadáson kívül. Midőn ezen hiányra a bizományszoból felvilágosítást kértem, azzal válaszolt, hogy ezen hiány csak a természetes beszáradás. Kérdésem az, hogy 72 mázsa gyapjuhól 5 hónap után természetesen uton hiányozhat-e annyi, vagyis igazat mondott-e a bizományszobos? vagy pedig a hiány nem normális és ezen esetben kérhetek-e törvényesen kárpótlást? A. F.

Kérdés. Gyümölcsstermés megsemmisülésének okai.

Körülbelül 3 kat. hold gyümölcsösöm évenként rendszeren s bőven virágzik. A virág nagy része azonban már kinyílásakor erősen meg van különbözö férgek által támadva, leginkább a bibeszárát, tehát a legnemesebb részét pusztítja el. Maradna megkötött gyümölcs, így is elég, azonban fejlődésének első idejében oly pusztítást visz benne végbe az apró ellenség, hogy sokszor mutatásban sem hagy belőle; az alma alig nagyobb egy jó mogyorónál, mire férgesen lehull. A besztercei szilvából a öközséges bane mutatból is alig hagy néhány szemet, az aszaltól évek óta fűtem sem kellett.

Megjegyzem, hogy gyümölcsösöm mintaszertően gondozott, minden harmadik éven jó mély őszi kapálást kap. A fák elevenek, ádék, kövek s így gyümölcsösöm rendbentartásam jó költség ki-megy évenként, míg jövedelme csak néha akad. A gyümölcsös fekvése délkeleti, inkább déli, lejtő; gyümölcsösnek nagyon alkalmas szél- és hűtésmentes védett hely.

En a meddő éveket a rovarok pusztításának tartottam s tartom egyedül.

Szeretnék a permetezéssel próbát tenni, de mivel még gyümölcsfák permetezését nem próbáltam és nem is láttam, kérem az e dologban járatos gazdatisársam jóindulatu tanácsát.

Hánszor s milyen időközönként kellene permetezni? A permetezéshez jó volna-e a thanaton, vagy pedig más szerekek próbálkozom?

S minthogy egyszersmind permetezőt is rendelnem kell, kérem az illető válaszadó véleményét arra kérve is, hogy e célra melyik permetező felelne meg legjobban? A permetezőt szőlőhöz is fogom használni, ha lehet.

L. J.

ev. ref. lelkész.

Kérdés. Harmadik osztályu kereseti adó számitása a községi virilisek adójába?

Eddig községemben adóm után póttag voltam, de egy haszonbérlet után harmadik osztályu kereseti adót kell fizetnem s így bejuttattam a virilisek közé. Egy községi tag panaszára azonban a szolgabíró töröltetett. Kérdésem az, hogy a harmadik osztályu kereseti adó nem szolgálhat alapul, az adózás mértékének megállapításánál, avagy igen? L.

20-ik ábra. Lord Sutfield doucin ameliorére olta 6 éves korában.

Felelet. Lentermelés és értékesítés című kérdésre.

A lennek legjobban megfelel a csapadékbán következő enyhe klíma és a jó erőben levő mélyretergü vályogtalaj. Legjobb előveteménye a trágyázott kapás, de a legtöbb helyen gabona után következik. Talajának porhanyónak, méltve megmunkáltuak és gyommentesnek kell lenni. Ha gabona volt az előveteménye, akkor a tarló minél előbb feltörendő.

Őszszel pedig a 25—30 cm-es mély szántást elhagyni nem szabad, mert ez nagyban befolyásolja a len sikerültét. Azonban vigyázni kell a mélyítésnél, nehogy nyers talaj kerüljön a felszínre, mert ezt a len meg nem tűri. Tavasszal a talajt extirpátorral és boronával tegyük porhanyóvá, rögméntessé. Termelésre csak az orosz vagy rigai lent lehet ajánlani, mely a legszebb és legértékesebb fonalat adja. Eredeti vetőmagot kísérletezés céljára díjtalanul vagy kedvezményes áron kaphat a földművelésügyi kormánytól, ha ebbeli kérséti akár közvetlenül, akár a megyei gazdasági egyesület útján oda juttatja. A vetést korán, az első tavaszi napon kell végezni és pedig szórva, leghelyesebben úgy, hogy a vetőmag felét hosszabban, a másik felét orro

keresztben veti el. A tisztán rost-termelés céljából vetett lennél a vetőmag mennyiség kat. holdanként 100—140 kg. (170—175 liter). A mikor a len a 10—12 cm. magasságot elérte és közle gyom mutatkozik, akkor a len meggyomlálendő, mely munkát csak a harmat felszáradása után mezitlábos munkásokkal kell végeztetni. Virágzás után a fonalas len aratható, vagyis kinyuhető. Kinyűvéskor egyuttal a válogatást, más szóval a szálnak hosszúság szerinti osztályozását lehet elvégezni. Ezen munkát szakmánya is kiadhatjuk, fizetvén egy kat. hold kinyűvéseért 16—18 K-t. A kinyűt lent azután sátorokba rakva szárítani kell s a kiszáradt köröt vagy nyersen adja el valamelyik lenkikészítő gyárnak, vagy pedig otthon munkálja ki. Lenkikészítő gyár van Nemesöcsa—Tany vasuti állomással Komárom megyében, Szepes-olási állomással Szepes megyében és Székely-Kereszturon-Mindhárom gyár Fidler János igazgatása alatt áll, ki a nyers lenkőrőrt a szár hosszúsága szerint 5—9 K-t fizet métermázsánként. Legujabban Csornán is létesült egy ilyen lenkikészítő telep.

Részletesebb felvilágosítást a lentermelés és értékesítésre nézve magától Fidler Jánostól is kaphat, ha azzal óhajtat üzleti összeköttetésbe lépni, de a szükséges utbaigazítást Füredy Lajos a kenderés lentermelés szaktanárától is. (Budapest, II. ker., Zsigmond-utca 1.) Ha Füredy tanár urhoz fordul kérdésével, akkor ő készséggel fogja önnök megadni a szükséges felvilágosítást. Nevezett tanár ut különben egy igen értékes kis könyvet adott ki a lentermelésről, mely munka Vitéz

A. Kassai gazdaságisakkönyv-kereskedő kiadásában jelent meg 3 K árban. Ezenkívül Füredy tanár ur egy kisebb füzetet irt a lent termelni óhajtó kis gazdák részére, mely ő nála valószínűleg díjtalanul megkapható.

Legény Ödön.

Felelet. Fehér here termesése magnyérés céljából című kérdésre.

A fehér lóhere mindennemű talajon — szárazabb és zord éghajlat alatt egyaránt diszlik

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minők 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

esászárl és királyi udvari szállító
magkereskedésében kaphatók ↔

BUDAPESTEN, VII. kerület, Rottenbiller-utca 33.

— mivéle a vörös löherrel azonos — apróbb magja következtében különös gond az aranka kitisztítására fordítandó a vetés előtt.

Miután t. kérdéstevő — magyeres céljából óhajtja a fehér herét termelni — figyelembe veendő jelenség a termékenyülés és a magképződés, mely folyamatot t. i. a kölcsönös beporozást a pósméhek végzik. Ha az olyanok nem fordulnak elő, akkor a fehér here nem sok magot hoz. A magherét akkor kaszáljuk, (első kaszálás után) ha a mag már megkeményedett s a violasárgás színt játsza, attól nem kell félni, hogy a mag kipereg, mert a hüvelyek igen nehezen nyílnak ki, a cséplésre száraz fagyban óvatossá dörzsölés után megjelölt gépeken történik.

Dolezsélek Róbert.

Felelet. Trágyakihordás hóban cz. kérdésre.
Azonnali szétterítés, kupacokba kiosztás, vagy pedig rakványozás czélszerűbb-e akkor, a midőn hó borítja a földeket? Ez a kérdés. Sik földeken sans gőne szét szokták teríteni a trágyát a hóra, ekként okoskodva: Igaz ugyan, hogy az ammoniak egy része a levegőbe párolog, de olvadás után a többi ammoniak beszívórog a földre és a termőrétegen levő savak által megkötetik. A mi a levegőbe elpárolog az kár ugyan, de az, hogy telen, midőn a cselédoró alig foglalkoztatható, a terítés munkája ugyszólván ingyenesen végezhető el, compensál az elpárolgási veszteséget. Partos vidéken azonban az olvadás hó kilugozza az ammoniakot és le sodorja a tábláról, főleg akkor, ha a föld meg van fagyva és csak a kevés értékű, lassan bomló organikus nitrogén marad meg. Ez a szétterítési módszer tehát partos helyen józanul szóba sem jöhet.

A kupacokba hordás szintre rossz. Az ammoniak kilugozódik a kupaczhelyekre s a kupac közök csak organikus nitrogént tartalmazó trágyához juthatnak.

A rakványozás a legheylesebb főleg akkor, ha a rakás földdel is takarható. Igaz, hogy kétszeres munka, de megéri. Főleg gőzke-szántások másként nem is trágyázhatók, mert száraz fagyban a szekerezés a gőzke-szántáson lehetetlen, medves időben pedig el-sülved. Hóban azonban a rakványokat a gőz-ke-szántás belsejére lehet hordani, onnan aztán a széthordás már nem nehéz. Vessze a trágya mennyiségéből a rakványozás alatt?

Okvetlenül, mert fermentál belsejében, sőt ammoniak is szivároog le belőle, — de azért a trágyaérték nagy része mégis megmarad.

Columella.

Felelet. Tőzeges rét javítása című kérdésre.
Kérdő úr érkelkel mentesítette réjét a tepsőd víztől, de azt észlelte, hogy a tőzeges részében a vízmentesítés után még apróbb fű termett, mint azelőtt. A tőzeges rét ezen magatartása nem meglepő, mert földje hibás összetételű. Tömérdek benne az organikus, föl nem tart nitrogén, de kevés a foszfor, káli és més. Ha tehát a tőzeget meg akarja mozdítani, a lehetőség szerint törje föl és magyar holdanként 4—6 mm. égetett meszet hirtelen el, a mely az organikus nitrogént nitrifikálni fogja. De ne sajnáljon magyar holdanként 200 kg. Thomassalakot és 100 kg. koncentrált kénsvavas káliit elszórni, a melyeknek kitünő hatása gyorsan fog mutatkozni. A feltört rét előbb — ha lehet — kapasokkal művelendő és az így megfeszített földbe vetendő ismét a fűmag. Columella.

HIREK.

Országos közgazdasági és áruforgalmi rész-vénytársaság czimen január 27-ikén, Budapesten nagyszabású részvénytársasági vállalat alakult meg. A vállalat vezérigazgatója Radó Sándor, vezértitkára galsai Polgár Andor földbírtokos, titkár Nagy Jenő volt gazdasági akadémiai segédtanár. A vállalatnak lesznek: áru-, gép-, állatkereskedelmi, erdészeti-, szőlészeti és borászati-, kertészeti, birtoknyilvántartási-, termény- és bankosztályai. Felélti tehát ugyszólván az egész mezőgazdasági kereskedelmi életet. Ugyanaz tehát a mi a Mezőgazdák Szövetkezete, azzal a különbséggel, hogy nem szövetkezeti, hanem részvénytársulati alapon létesült. Hogy a két elv közül melyik lesz a győztes, azt a fejlemények fogják megmutatni; de előre megmondhatjuk, az a melyik a szolid üzleti elvek-től egy hajszálnyira sem tér el. Kompromitálva lenne akár a szövetkezeti, akár a részvénytársasági, ha nem a szolid üzleti elv lenne a zászlóra írva és be is tartva. E nélkül prosperálás nincs. Mi a szerint fogjuk megítélni az új vállalkozást, hogy megjele-e ezen követelménynek?

Gazdák és munkások. Wass Béla gróf, a szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület elnöke szótartott intézett gazdátársaihoz, melyben a többi között a következőket mondja: »Meg kell tisztítani az országot az álprófétáktól! Ne a zavart csinálók boldoguljanak, hanem a megbízható, becsületes munkások! Ne a megbízhatatlanság és a rossz indulat ural-kodjék ebben az országban, hanem az érdem. Gazda, cseléd és munkás érdem szerint sorakozzék egymás mellé, a közös ellenség, az erköletelenség elharapódik, annak első sorban a szegény ember issza meg a levét. Mert a legjobb védelem a kisember számára a jó-módú, a becsületes kormányzás. A ki egyebet állít, annak nem a szegény emberek sorsa fekszik szíven, az ámitással és izgatással kíván zavaros állapotot teremteni a föl-színre-ju-tás czéljából és azért, hogy végéreményében a népet még jobban megkárosítsa. Kedves gazdátársaim! Be akartam világítani a tért azért, hogy kimutassam, hogy mi, a gazdák és a munkások egymásra vagyunk utalva. Éberség, összetartás és jó bánásmód a nép-pel, ez legyen jelszavunk a most megkezdő-dött évben. Szeretettel karoljuk föl ennek minden baját és ezzel vonjuk el a rossz ta-nácsadók káros befolyása alól. Legyen szele-sen kitarva a boldogulás útja minden megbí-zható, becsületes ember számára ebben az or-szágbán!»

Sztrájkoló répatermelő. Sopronból jelentik, hogy az ottani répatermelők értekezletén azt a határozatot hozták, hogy a megváltozott munkáviszonyok következtében kénytelenek a cukorrépa árát öt százalékkal fölemelni, mivel a régi ár mellett termelésük veszteség-gel jár. Abban az esetben, ha a cukorgyárak a határozattal szemben állást foglalnának, a gazdák az idén egyáltalán nem termelnének cukorrépat.

Állami szőlő- és borgazdasági szakemberek gyűlése. A budafoki pinceszteri tanfolyamra egybehívott szőlészeti és borászati felügyelő: és állami szőlőterületi tisztviselők szakértelvé-vel január 25-én vették ért. Az eredetileg öt napra tervezett értekezletet egy nappal meghosszabbították, a melyen a Mezőgazdák Szövetkezetei szőlő- és borgazdasági esz-köz- és gépraktárát, a minta-pincézt, a vásár-csarnok ellátó szövetkezet pinceszakmáját és egy budafoki pezsgő-gyárat tekintették meg. Január 25-én Radó Sándor, a pincesz-teresti tanfolyam igazgatója a pinceszakmá-sági építkezéssel és berendezéssel, Krainszky Lajos a bor bertegetéssel, Deák Andor a pal-cakozásról tartott érdekes előadást, a mely tartalmaz, beható vita követelt. A vita végével Dobokay Lajos miniszteri tanácsos, országos borászati kormánybiztos mondott zárobeszédet. Végül borkóstoló volt a mult évi termésű tokjai és erdélyi fajborokból.

Borviszsgáló bizottság. A kereskedelemügyi miniszter a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásá-ról szóló 1893: XXXIII. t.-czikk végrehaj-tására tárgyban kiadott rendelet 20. §-a értelmé-ben Budapesten és Kolozsvárt szervezett állandó borviszsgáló szakértő bizottságokhoz 1907. év tartamára a következő tagokat és pedig: 1. a budapesti bizottsághoz elnökül Wartha Vincez dr. miniszteri tanácsos, mü-egyetemi tanárt; tagokul: Jálcs Géza bor-nagykereskedő, egyuttal elnök-helyettesül is; továbbá Abeles Zsigmond bornagykeres-kedő, Gundel János, a vendéglők ipar-társulatának elnökét, budapesti lakosokat; ezenkívül Palugyay József bornagykereskedő és Schmidt Lóthár pozsonyi lakosokat; 2. a kolozsvári bizottsághoz elnökül: Ákos gróf nyugalmazott főispánt, tagokul pedig: Tuba Lajost, a kolozsvári gazdasági intézet tanárát, egyuttal elnök-helyettesül is, továbbá Nagy Gábor vendéglős, D. Deák József és Parkas Samu borkereskedő, kolozsvári lako-sokat, valamint Eöry Tivadart, az erdélyi pincesz-egylet titkárát, szintén kolozsvári lako-sok nevezte ki. A titkári teendők egyik ré-szének teljesítése ez évben is a budapesti bi-zottságnál Török László dr. miniszteri fogal-mazó, a kolozsvári bizottságnál pedig Ru-

Agraria

Gazdasági gépek

Ékék

vetőgépek

gőzcséplők

maloták stb-stb

Kérje

minden

gazda

az összes

Levélezim!

Agraria Budapest, Váci-út 2.

Agraria

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság,
a szab. osztr.-magy. államvasút-társ.
resiczei mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége.

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

✎

Tiszta aczélanyag
száraz hámoralkból.

✎

Elterheletlen tégelyaczél-eketfej.
Pánczélcél-kormánylemezek.
Magasított aczél-eketfej.
Porvédő korokok.
Aczél gerendoly.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

!!!

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány — felüli-
mulja még a legnevezete-
sebb idegen gyártmányokat is.

!!!

✎

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az óz-
szes talajművelőgépeket terjedelmesen ismertet
és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására ter-
jedelmese, szakszerű és minden gazdának érde-
kes felvilágosítókat nyújt és díjmentesen
küldünk.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-út 2.
Sürgőnyczim: „AGRARIA” Budapest.

Superior Sorvetőgépek.

— !! Legjobb tolokerekrendszer !!
 —!!! Tossék közelebbi leírást kérné !!!
Finom, szántás-, csukló- és rétboronák.
 — Egy- és többvasú ekék. —
 — Háromtagú és egytagú hengerek. —
Triőrök. — Mútrágyaszórók.

UMRATH és T^{SA}

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzepek-készítők 12 HP-ig. — Ipari mozd. gépek 100 HP-ig.

Élőnyulatok a kétszer vagy háromszorta jobban lelet értekesíteni, hogy ha azokat a helyeit hogy leljük, élve befogjuk. Fogóhálókat, körülbelül 1500—2000 méter, egymint csomagolást a befogási állomásra bérmentve küldöm, sőt szakembert is küldök, a ki a befogást vezeti és ellenőrzi. Övedék kívánatra. **Guderer Károly**, vadivitelei cég. adv. szállító, Wien VII/2.

VALÓ.

di francia különlegességek (gummi és hálhólyag, ugy-szintén összes néi övszerek) F. Bergeruer and fils legújabb-velebb párisi gyárostól legelő-nyősebben beszerezhetők
POLGÁR SÁNDOR-ná
 BUDAPEST,
 VII., Erzsébet körút 60. szám.
 Részletes képes árjegyzék ingyen
 Ezen hirdetés beküldése ese-tén 15% engedmény. Kívágn-lott a „Gazdasági Lapok”-bó

Kiváló szép fejlett

bronzpulyka kakasok

(évekek) eladók 16.— koronáért.

Báró Gudenus Béla,
 Gád, Torontálmegeye.

Cickekert
 mindenemő gyümölcsfajta-hoz
 szára buda kültébe
 pontosan és olcsón
 készíti **Fischer Lipót**
 Péterváradon a **Leányföld**
 Budapest
 a **Kassuth-Lajos-utca 5. szám.**
 Vádeki megrendelések postacár-gyakkal lehetnek.

Gazdák! Mentsetek meg marháitokat

az angol kórtól és törékeny csontjuktól, melyek elszott takarmánv kóvultakéteben állottak elő.

A Barthel-féle mésztáppor

hozzadásával ez megszűnik. Leírás és ajánlatok
 ————— ingyen küldetnek. —————

M. BARTHEL & Co., WIEN, X.3.

Nagy-Halmágyon mintegy nyolczszáz métermáza

jó réti anyaszéna

van eladó. Értekezhetni Veress Miklóssal Kishalmágyon.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
 ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucserés Szövetkezet
 Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 72. sz.
 ajánl mindennemű hintőkocsit.

A szőlő trágyázása.

Írta: **ORDÓDY LAJOS.**
 — Ára 3 korona. —

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a

„Gazdasági Lapok“

kiadóhivatalában

Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
 UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
 W A N -FÉLE JAVITOTT

ECKENDORFI, MAMMUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGETÁRIUM ALAPJÁN.
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
 — SZAVATOLÁS MELLETT —
WOHANKA és TÁRSABUDAPEST,
 V., VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MOG ÉPÍTŐ

Stumpf Károly kocsigyára
 Raktár :
 Kerepesi-ut 10., saroklás
 Bejárát a Dohány-utca-ból.
 Ajánlja dúsán felszerelt raktár-
 rá minden jellegű kész kocsik-
 ból, aránylag jutányos áron.
 A gyártmány jó minősége és
 szilárdságáért kereskedik a cég
 régi jó hírnöve.
 Gyártelep és műhelyek :
 Budapest, IX., Soroksiri-ú-
 és Vágóhid utca sarok.

ÚRL REZSŐ
 sertésbizományos
 Budapest, VIII.,
 Bérkocs utca 12.
 Telefon : 97-05.
 Sertéseket sovány és hizott állapotban a leg-
 magasabb napi áron értékesít.

Mezőgazdasági Áruhitelbank R.-T.
 a Bergedorfi Vasművek tejgazdasági gépgyáranak vezérképviselőége
 Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

**Hűtő-
 készülékek.**
 Egyszerű szerkezet,
 könnyű kezelés, a leg-
 kisebb tejeszsámig ré-
 szelőre is alkalmas. A
 telj. lejárta és való hűtő-
 edés nélkül lehetetlen.

**ASTRA
 Separator.**
 A legjobb tejfűző gép,
 minden mennyiségben
 kézi- és erővel járára.
 Legjobb anyag, tartós
 és egyszerű szerkezet.
 Minden tekintetben a
 jelenkor elméleti leg-
 jobb tejfűző gépe.

**Tejtelep-
 berendezések.**
 A legjobb kivitelű gé-
 pekkel és oszlopokkal.
 A tejeszsámighoz tar-
 tozó gépek gyárdaakra
 berendezett, kiváló ma-
 gassági géppár.

Szállítunk teljes sajtgyári berendezéseket.
 — Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.
 Főraktár: Mezőgazdasági Áruhitelbank R.-T. Budapest, V., Báthory-utca 5.
 Miniraktár: A Magyar Gazdák Szövetkezeténél.

Fr. DEHNE gép- és gőzekegyára
 HALBERSTADT-ban.
 Ajánlja gőzekeit magas feszültségű felülmulhatatlan
 legújabb **compound-gőzkezemozdonyokkal** mint
 a jelenkor legtekélyesebb gépműanyaga.
Uradalomnak kedvező fizetési feltételek.
 Költségvetést és minden irányban kívánt felvilágosítást
 gyáram magyarországi alant megbizítja ad:
TIMÁR EDE, Budapest, V., Lipót-körút 28.

Eredeti Hanna-vetőárpát,

a párisi kiállításon „Grand Prix”-vel kitüntetve, megvételre ajánl **Kubicsek Ferenccel** földbírtokos **Cellechovitz, Prossnitz** mellett **Morvaországban**.

Bonyhádi

friss feljés-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istállók Kispesten, Üllői-ut. 24.

Telefon: Kispeszt 1.
Levél: és sürgőnycim:

Flaschner Sándor

tenékhenteskedő
Budapest, Ferenc-körtút 40.

Eladó

30 db étvészelt 1/4 éves szőke mangalicza süléd, darabonként 40 korona árban, az Busyváházi vasúti állomás, Ajánlatok F. D. 1430 alatti Haasonstein és Voglerhez Budapest, Dorottya-u. 9. alá.

Világhírű szabálatom 18 államban

Stádel-Torkos földmértaliga

Eladó: 500 löszerszám, a bécsi lovonat vasútiútól átvéve, 100 pár luxus löszerszám, ezüsttel bevont mellek, Kummel löszerszám, amerikai trabber, két- és egyfogú, 50 anyreg, ltré, gazdasági pokróc, fegyver, kiábrós pánaszakróc, több ezer esőpajon 2-6 koronáig, 1000 db nemz eszima 3-6 koronáig. Kapható a következők oimén: **Franz Grandler**, Wien, 9/1, Trödelhalle 105. Telefon-szám: 20.745.

Ezüstprem-Chinchilla tenyészkepes fajnyulakna: március 1-re való szállításra előjegyzéseket már most eladók **Borsodháromlyan**. Gyakrolat adta tenyésztési és értékesítési utasítást már most bárkinél ingyen és bérmentve kádkók. Ot anyanyulhoz egy himnyul vagy szőkefog. Elő anyanyul évi szaporitása 150 koronából 30 darabot, ár darabonként 15 korona. Tenyészést 100 tenyészanyával és 20 tenyészpárával üzök.

Gőzeke

használt, lehetőleg 20 lóerős, ha a kazánja javításra is szorul, megvételre kerestetik. Ajánlatok az ár, gyártmány és használati idő megjelölésével „U. G. 1426” jelleg alatt **Rudolf Mosse** Wien I, czimre kéretnek.

Elsőrendű

112 díjjal kitüntetett

Gloria benzinmotorok

és motorcséplő-készletek malom-, ipar- és gazdasági czélokra.

Tejjes jóállással.

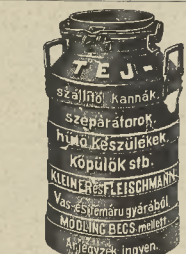
3-5 évi részfizetéssel beszerezhetők és kiadom láthatók

KALLAY motor-telepén

BUDAPEST,

Nagymező-utca 43. sz.

Tessék a pontos czimre ügyelni.

Magyar Erdész

erdészeti és vadászati szaklap

Szerkeszti és kiadja

IMECSFALY IMESZ BÉLA

Borsod-Apátfalván.

Előfizelési ár:

Égész évrre. . . 14 korona.

Kizárólag tatali telepemen gyökereztetett vesszőket hozok forgalomba, tehát sajátomat és nem vásároltakat!!!
Készlet gyökere 750.000. Árjegyzék bárkinél kívánatra küldetik bérmentve! **Sima készlet 3 millió.**

Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökerezés száza ezre	Sima száza ezre	A szőlőfaj neve	Gyökerezés száza ezre	Sima száza ezre	A szőlőfaj neve	Gyökerezés száza ezre	Sima száza ezre
BORFAJ:			CSEMÉGEFAJ:			Vegyes csemegés szőlők		
Avernás gris (Ruhlandi) feh.	2.80 18.		Oportó . . . . . feketé	1.80 15.	-70 5.	Augustana . . . . . fehér		2 50.
Burgundi . . . . . fehér	1.80 16.	-80 5.50	Othló	1.80 16.	-70 4.50	Calábria	3.50 25.	2 15.
Erdői (fehér bakar)	2.20 18.	-80 5.50	Vegyes borfaj		-50 3.	Osaba gyöngye 10 ár sz. 3 frt		20 150.
Erdélyi leányka			CSEMÉGEFAJ:			Damaskusi . . . . . fehér	3.50 25.	2 15.
Ezerjő . . . . . 2 éves	2.20 18.	-80 5.50	Chass. blanc, croquant fehér	2 18.	-80 6.	Erdőves emlek	10 50.	3 20.
Furmint	1.60 14.	-80 4.5.	„ corneille blanc	2.40 20.	-120 8.	Ferdinand Lesseps	3.50 30.	2 15.
Hárelvelevi val. Hegyájjai	1.80 15.	-80 5.	„ Fontainebleau	2.40 30.	-120 8.	Genaini óriás	3 30.	1.50 10.
Járdovány	1.80 16.	-80 6.5.	„ musc. Gams Dromé	2.40 20.	-150 10.	Kossuth Lajos	10 50.	3 20.
Juhfarkok	1.80 15.	-70 5.	„ musc. d'St. Fiacre	2.40 20.	-180 12.	Madalaine angevine	2 18.	2 6.50
Kövindinka . . . . . piros	1.60 14.	-60 4.	„ de Nantes	2.40 20.	-180 12.	„ royal	2.50 20.	1.20 3.
Mézes . . . . . fehér	1.60 14.	-50 4.	„ Napoleon	2.60 22.	-3 12.	Malaga	3.50 25.	2.50 20.
Müstös Kadarka	1.60 14.	-80 4.50	„ Vibert	2.40 20.	-150 10.	Meinét (homok király)		2 15.
Olasz rizling	1.60 14.	-80 4.5.	„ Fontain rouse v. piros	2.40 20.	-180 12.	Passautti	2.50 20.	20 8.
Ortisebi sárga	1.60 14.	-60 4.	„ Imperial rouge	2.40 20.	-150 10.	Precoce de Maingre	2.50 20.	1 6.50
Rajnai Rizling	1.80 15.	-70 5.50	„ Negropont	2.40 20.	-150 10.	Szemendria	2.50 20.	1.80 10.
Rakk	1.80 16.	-80 5.	„ Ronsard vil.	2.40 20.	-180 12.	Bronners szőlő vil. piros	2.50 20.	1.80 10.
Sárieher	1.80 15.	-80 5.	„ tokay angevine v.	2.40 20.	-180 12.	Kecskesees söt.	3 25.	1.60 12.
Sauvignon	1.80 15.	-70 5.	„ rouge croquant s.	2 18.	-180 7.	Malaga rosea vil.	5 35.	2 50 20.
Semillon	1.80 15.	-70 5.	Muscát Alexander . . . . . fehér	2 18.	-80 5.50	Dodrálbi . . . . . feketé	5 35.	1.80 12.
Szerémi zöld	1.80 15.	-80 4.50	„ candia	4.50 35.	-2.50 20.	Rosa minus di Vacca	9 25.	1.80 12.
Szlankamenka	1.80 16.	-80 6.	„ croquant	3 22.	-180 12.	Izabella	2.50 20.	1.20 8.
Bogdányi dinka . . . . . piros		1.60 12.	„ dr. Rob. Hogg	3 25.	-230 15.	Malaga kék	2.60 20.	2 15.
Szlankamenka . . . . . piros	2.50 20.	1.60 10.	„ Escholata sup.	6 4.		Órözezem	2 20.	1.20 8.
Zöld Sylváni . . . . . fehér	1.80 15.	-60 4.50	„ Labnes Perfect.	8 5.		Olivette nouve	2.50 20.	1.80 12.
Tramini . . . . . piros			„ Lunel	2 18.	-11 6.	Trollingi	3.50 30.	1.50 10.
Velleini	1.80 16.	-70 5.	„ Ottonal	3 25.	-180 12.	Vegyes csemegés szőlők	5 35.	2 15.
Aliciane bousoinet . . . . . feketé	1.80 16.	-11 8.	„ Pansée	2.50 20.	-150 10.	„ kiváló jó	3.50 25.	1.50 10.
Aramon	1.80 14.	-60 4.	„ di Coral vil. piros	2.50 20.	-150 10.	Rip. portalis I. oszt.	2.20 20.	1.40 10.
Cabanet	1.80 14.	-60 4.	„ frontignon rouge út. tigr.	3.50 25.	-180 12.	„ II.	1.80 14.	-60 4.
Kadarka nemes	1.6 14.	-60 4.	Muscát Hamburg . . . . . feketé	3.50 20.	-2 15.	Rupestris monticola I. oszt.	2.50 22.	1.80 12.
Merlot	1.6 14.	-60 4.	„ Madersfeld c.	3 20.	-180 12.			
Nagy Burgundi	1.60 14.	-70 4.50						

MEGJEJYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni a megrendelő által kifizetett összeget megteríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaim számítom fel. A vesszők feljuttatás, szokványminőségűek, peronospora, oidium és járvérsérmesetek őrsi szedéseik. Megrendeléshez 1/2 előleget kérek. — Telepem: Béssben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmét és Ostendében még királyi kitüntetésű „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismert levél tanuskodik, többek közt állami, főhercegi s temérék uradalmi tétel: ekről is — a pontos és teljesírmertes kiszolgálásról.

MEGJELENT!

KODOLÁNYI-féle

MEGJELENT!

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

47-ik évfolyama a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára ajánlott postai szétküldéssel K 3.25. Utánvétellel küldve 20 fillérrel többbe kerül.

Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körtút 7.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár
BUDAPEST.

Ajánljuk trieurjeinket
és osztályozó gépeinket
gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására.

Tőrekrosták és minden
fajta lemezrosta gőz-
cséplő gépek számára. x x x

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat
csökkenthetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyiszintén
1-2 éves ökrökben és mindenféle súly sovány sertésekben
mindig a legnagyobb előjegyzeim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva
egy vásárolásra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetít-
hetem. Kiváló tisztelettel

Sürgöny- és levélcím:

Vermes Lipót, Kolozsvár.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-
tosan ezen jegyre, mert
patkóink minden tekin-
tetben utólríthetetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lopatkók,
első díjjal kitüntetett patkók, igás és hátsó lovak részére, szak-
férfiak által legmelegebben ajánlva.

Patkó- és csülökszegek.

Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerzőszámok

M. Hann's Söhne RAINFELD
a/d. Gölßen N. Ö.

Lyukfúró v. srófkészülőkes hordódugólemezek cég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktározás-
ra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Már több mint 23.000 gép lett szállítva!

Gazdáknak, tejjgazdaságoknak, tejkereskedőknek nélkülözhetetlenek a Dr. GERBER N. eredeti gépei

a tej savtartalmának, egyes állatok tejo-
zamáának, az összehasonlító takarmányozási
kísérletek, a tej-eladási zsirtartalmának meg-
vizsgálására és megelőzésére nélkülözhetlen.

Kérjen ingyenes leírást és ár-
jegyzéket az egyedüli szállítótól:

Dr. N. Gerber's Co. m. b. H.

LEIPZIG.

A német gazdasági egyesület 2 pénzárja

44 fremdli.

Elsőrendű gazdasági kötélárúk

u. m. ökr-fejkötelek szárral, löstíráng, kötőfók, nyálók, rudalló kötelek,
kővekötöket, záskötőzsinig, juta zsinig és minden egyéb gazdasági
csojokra szolgáló kötélárúkat.

Közlömű- és hajóköteleket

legjobb magyar hosszú szinkenderből és pamutból, a Helle Kár-féle szab.
tapadószírral itatva vagy anélkül. Felvonó hoveidreket elevátorok részére,
gőzmalomok és szövőszék számára, Helle féle szab. vedermű-megterheléssel
vagy anélkül, belül mézagszött tömlőket, nyers kender-tömlőket és szivó-
tömlőt, kender-csomagolást, sűrítő-kendert, pamut-sűrítést, tisztító kender-
kőcot és pamutot és vízvedreket.

Vizmentes ponyvák,

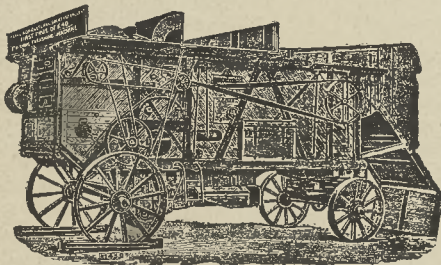
fehér szövött pamuthajtószi, vörös pamuthajtószi, teveször-hajtószi.
Mintákkal és árjegyzékekkel ingyen és bérmentve szolgálók, ugy-
szintén elismerő oklevelek rendelkezésre állanak.

HELLE O. POZSONY, Eötvös-utca 6.

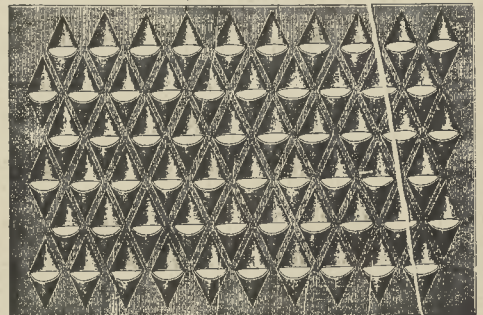
Első osztr.-magyar és. és kir. kizárólagosan szabadalmazott mitáni tömlő,
hajtószi és kötélverő áru gyár, a legutóbbi felszárad alatt tartott leg-
nagyobb kiállítások alkalmával I. rendű érmeikkel kitüntetve.

GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS

Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzloko-
mobiljait, saját gyártmányu leg-
ujabb cséplőgépeit, szabadalm. kombinált
gabona- és lóhere-cséplőgépeit.

Graepel-féle szab. tőrekrosta.

Eddig körülbelül 10.000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva!

Ezen rosta bármely cséplőnél megfelel. Nagy mag-
megtakarítás. A legrovidebb idő alatt nagától ki-
fizetődik. Felülmúl minden más tőrekrostát.

Milyenek a HALDEK-féle répamagvak?

Sarmaság, 1906. decz. 23.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

Kérdésére tudatom, hogy az idei répamagszállítmánya igen jó volt. A mag egyenletesen kelt ki, a táblán nem mutatkozott sehol sem hiány. Az idei kedvező időjárással a termés próbamázslások szerint helyenként **490 méter-mázsát eredményezett kat. holdanként.**

Kiváló tisztelettel

Fröhlich Albin.

GRÓSZ JENŐ

Tisza-Szalka.

Tisza-Szalka, 1906. decz. 17.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

Az Öntől ezidén hozott magvakal teljesen meg voltam elégedve, mert egy csiraképeség, mint hozam tekintetében a legnagyobb eredményt értem el, miért is a jövő évi szükségletem fedezésére b. legelőcsőbb ajánlatát megtenni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Grosz Jenő.

BRÜNAUER MIKSA

Szentlőrinczátal gazdasága.

Szentlőrinczátal, 1906. decz. 19.

Tekintetes

Haldek Ignác ur
magkereskedése

Budapest.

Van szerencsém értesíteni, hogy a múlt évben, valamint a többi években szállított répamaggal egy fajtisztaság, mint csiraképeség tekintetében teljesen meg voltam elégedve ugyanarra, hogy a f. évi szükségletem, illetve 1907-re valót is ezennel megrendelem.

Kiváló tisztelettel

Brünauer Miksa.

Kassa, 1906. decz. 17.

Tekintetes *Haldek Ignác* urnak

Budapest.

Szíves tudomására hozom, hogy az ez évben nekem szállított répa és lóheremag a legtökéletesebben megnyerte tetszésemet és igen kielégített.

Kiváló tisztelettel

Platthy Mihály.

MOZSGÓI URADALOM

Szt.-Miklósi kerület intézősége.

Mozsgó-Szt-Miklós.

Tekintetes *Haldek Ignác* urnak

Budapest.

Van szerencsém értesíteni, hogy a f. év tavaszán küldött takarmányrépamaggal teljesen meg vagyok elégedve, úgy, hogy jövő évi szükségletem, amennyiben a készlet nem lenne elegendő, szintén Öntől fogom beszerezni.

Tisztelettel

Ribiánszky József, intéző.

BEM GYULA

Füred- és Józsaábrtér.

Batatonföldvár.

Tekintetes *Haldek Ignác* ur

magnagykereskedésének

Budapest.

Van szerencsém tudatni, hogy az 1906. évi eckendorfi répamaggal nagyon meg voltam elégedve és azt a legjobban ajánlhatom.

Kiváló tisztelettel

Bem Gyula.

Hangács, 1906. decz. 23.

Tisztelt

Haldek ur!

Tisztelettel értesítem, hogy a tavasszal szállított répamaggal tökéletesen meg vagyok egy a fajtisztaság, mint a csiraképeségével elégedve.

Jelen alkalommal készséggel elismerem, hogy több évi összeköttetésünk alatt panaszra okom soha nem volt.

Mély tisztelettel

Bádely Géza.

Bot, 1906. decz. 19.

Tekintetes *Haldek Ignác* urnak
magnagykereskedő

Budapest.

Van szerencsém értesíteni, miszerint az Ön által f. évben szállított répamaggal, különösen ami annak csiraképeségét illeti, teljesen meg voltam elégedve. Kiváló tisztelettel

Fáy Gyula.

Kecsego-pusztá, 1906. decz. 17.

Tekintetes *Haldek Ignác* urnak
magnagykereskedő

Budapest.

Becsés kérésének eleget téve, szívesen adjuk tudomására, hogy a kecsge és kuthi gazdaságunk részére szállított sárga eckendorfi répamaggal teljesen meg voltunk elégedve.

Tisztelettel: *Özv. Strasser Józsefné és Fia.*

SZÉKELY LAJOS

ATAK.

Ajak, 1906. decz. 15.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

Tisztelettel tudatom, hogy a tavaszon küldött répamagvak jól keltek ki, dacára az itten uralgott abnormális száraz nyári időjárásnak, a termés mindkét fajból kielégítőleg termett.

Tisztelettel

Székely Lajos.

Haldek magnagykereskedése

JÓZSEF FŐHERCZEG Ó CS. ÉS KIR. FENSÉGE UD.V. SZALLÍTÓJA

Budapest, VII., Károly-körut 9.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

leglételesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomással szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

Figyeljünk e védjegyre és óvakodjunk utánzatoktól.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára!

Kézi üzem! Kis befektetési tőke!

Homoktéglaártyógépek,

ugyszintén mindenféle eszközök és festékek,

cement-födéleserepek, cement-padlólapok, cementesövek, itató-vályuk, stb.

gyártásához szállit a

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

Markranstädt bei Leipzig. Különlegességi gépgyár.

A mi gépeink és eszközeink évek óta vannak használatban saját cement-ártyagyárunkban és racionális munkákban bármikor megtekinthetők vásárlás-könyvszer nélkül.

Levelés minden nyelven.

A homok megvizsgálása, próbasajtolás és minták ingyen.

Kívánatra ingyen küldjük a 84-ik számú árjegyzéket

Tudakozódásról EILENBURGA VAGY PEDIG BUDAPESTRE Intenzívok.

GYÁRTSUNK MÉSZHOMOKKÖVET!

A BERNHARDI-féle

sajtókkal és görgőművel

a mészhomokkövek egész új iparágát létesült. E leggyorsabb eljárással a legszilárdabb és legolcsóbb mészhomokkövek állíthatók elő.

Nagy nyereséggel nyújtó vállalat.

A Bernhardi-féle rendszer szerint nagyszerűen berendezett gyárak hazánkban is léteznek, melyek megtekinthetők a vállalatról pontos tájékoztatást nyújtanak, Prospektussal és mintakövekkel szolgál.

DR. BERNHARDI SOHN G. E. DRAENERT

Alapítattott 1854. gépgyára Alapítattott 1854. EILENBURG (87), Lipcse mellett.

Tudakozódásról EILENBURGA VAGY PEDIG BUDAPESTRE Intenzívok.

Vetőmagvak.

Alcsuthi tengeri, koránérő, bőtermő, 20 korona méter-másánként, 10 méter mértéke felül 18 kor. méter-másánként, vevő szájtáiban.

Bácskai zab, előnörd, fehér, selyes, bőtermő, méter-másánként 20 korona, 10 méter-másánként 18 kor. méter-másánként, vevő szájtáiban.

Gomborka, méter-másánként 22 korona, vevő szájtáiban.

Szalma, préselt búza- és rozszalma, 100 méter-másánként wagnobba rakva, vevő mértékével lakóba, 200 korona, szűk és árszáma 80 korona.

Nád, vasúthoz szállitva, vevő ponyvával leltó vo. wagnobosként 1000 kövek 240 korona, szűk óvadán armozott hegy borok, 1882—1891 évetől, palacsintán és hordeban, 1904, 1905, és 1906 évi azzali hozója 86 korona, 1907 évi 40 korona, 1908 évi 44 korona, 1909 évi 42 korona, 1907 évi 60 kor., 1908 évi 68 kor. Ezenkívül Baksa, Böling, Meiser és vörö. borok, Próbaminta 03 literes, áruigény, postaszáma 250 korona. Kívánatra árjegyzék.

Szamarak, spanyol koronás, 110—125 cm. magasúak, dróba 180—400 korona. Kívánatra árjegyzék.

Az árak az vasútállomás Székelyhídi (számla) v. A. Apátokozsári) értendők, az árak előtérbe kerülése vagy utánvetés mellett, utóbbi esetben az áraknak 1/2 része előre befizetésű. Zsákokat vevő kérésre: megvizsgálás a székelyhídi-telepen szűk mint. Megrendelések, a beérkezés sorrendje szerint fogasztatottak.

Gróf STUBENBERG JÓZSEF

székelyhídi uradalomnak számtartói hivatala.

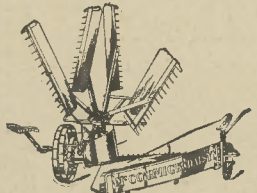
Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

KNECHT I. E. igazgató.

„Daisy” marokrakó aratógép.

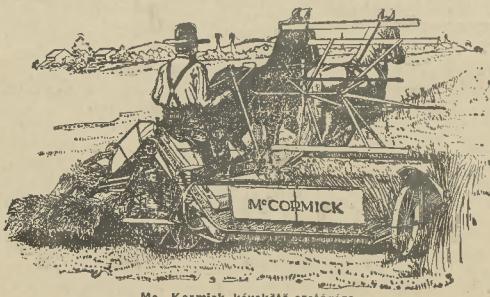
Speciálítások:

- Kévekötaratógépek
- Marokrakóaratógép
- Fűkaszálógépek
- Aczél-szénagyűjtőgépek
- Széna-forgatógép

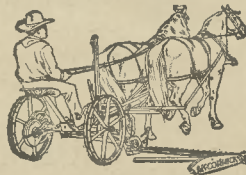
Benzinmotorok
takarmánykamra számára és cséplőgép-hajtásra.

McCormick tárcsásborona.

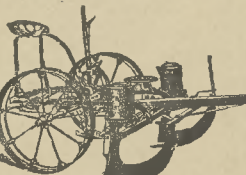
McCormick kéveköte-aratógép.

„New 4” fűkaszálógép.

Speciálítások:

- „Senior” tengeri ültetőgép (autom. négyzetbe ültet.)
- Tengeri-kévekötearatógép
- „Ohio” tengeriszár-tépgőgép (egyszeresmind szeceksavógép)
- Tengeri-morzsológép (erőhajtásra)
- Tárcsásborona (tarlóhántásra és lazításra)
- Aczél-lókapa (tengeri, burgonya, takarmányrépa stb. számára)
- Rugófogas boronák

„Senior” tengeriültetőgép.

„McCormick” a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
 „McCormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépei.
 „McCormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
 „McCormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.

Budapesten állandó gépkiállítás!!

Nyomatott Wodianer F. és Fianál, Budapest, IV., Sarkantus-utca 3.